

Landsforeningen
Af nuværende og tidligere
Psykiatribrugere

2. marts 2007
LAP
Eva Rasmussen
1

Arbejdsmarkedsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K.

Arbejdsmarkedsudvalget
L 149 - Bilag 2
Offentligt

Ang. Foretræde for udvalget

Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere skal hermed anmode om foretræde for udvalget i forbindelse med L149.

Vedlagt yderligere orientering.

Foretræde ønskes for tre af vore landsledelsesmedlemmer:

Hanne Wiingaard, Lise Jul Pedersen og Marianne Stengaard.

Med venlig hilsen
f. Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

Eva Rasmussen
sekretariatsleder

I LAP – Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere har vi set frem til at lov om kompensation til handicappede i erhverv - som bebudet af regeringen – bliver udvidet til også at gælde personer, der er eller har været ramt af en psykisk lidelse.

Af regeringens udspil Nye veje til arbejde – hjælp til sindslidende og andre udsatte grupper, fra marts 2006, fremgik det, at fx en uddannet lærer, der har pådraget sig en angstneurose på grund af stress, skulle kunne få en personlig assistent bevilget, og i det hele taget giver fremstillingen indtryk af, at den påtænkte lovændring i høj grad vil tilgodese sindslidende borgere.

Det af beskæftigelsesministeren fremsatte ”Forslag til lov om ændring af lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v. (Udvidelse af målgruppe for personlig assistance)”- L 149, lever ikke op til disse intentioner!

Med lovforslagets stramme formulering om kun at gælde for personer med en **varig** og betydelig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse frygter vi, at mange af de personer, der oplever et psykosocialt handicap i forhold til arbejdsmarkedet, ikke vil blive tilgodeset. Lovforslaget mangler forståelse for og indsigt i den særlige situation, man ofte vil være i, når og hvis man har været eller er ramt af en psykisk lidelse. Det fremsatte lovforslag forekommer således helt at være i modstrid med eksemplet med skolelæreren i udspillet Nye veje til arbejde: en angstneurose, man har pådraget sig på grund af stress, vil formentlig under ingen omstændigheder blive anerkendt som en varig funktionsnedsættelse!

Især - men ikke kun - for yngre mennesker er det vigtigt at opretholde håbet om, at man, uanset hvor alvorligt man er ramt af en psykisk lidelse, har mulighed for at komme sig helt eller delvist. Netop ud fra en erkendelse af, at psykiske lidelser absolut ikke behøver at være livsvarige, er der i dag ikke nogen automatik i at man tildeles førtidspension, selv om man har fået en tung psykiatrisk diagnose. Både tildeling af førtidspension og bevilling af fleksjob forudsætter netop at ens arbejdsevne vurderes at være varigt nedsat/begrænset.

Hvor vidt der for den enkelte er tale om en **varig** funktionsnedsættelse er, som vi ser det, meget vanskeligt, ja ofte helt umuligt at fastslå, idet den enkeltes recoveryproces netop ikke følger nogen bestemt slagen vej eller forudsigelig bane. Desuden er en psykisk lidelse ikke et statisk fænomen, for manges vedkommende er der tale om svingende, periodisk forekommende og/eller situationsbestemte vanskeligheder. Lige netop muligheden for at få en personlig assistent tilknyttet i forbindelse med arbejde eller efteruddannelse kan være af afgørende betydning for, at den enkelte opretholder eller får en varig tilknytning til det ordinære arbejdsmarked, hvilket igen kan være en stærkt medvirkende faktor for at denne kommer videre i sin bedringsproces.

I den videre behandling af lovforslaget opfordrer vi Arbejdsmarkedsudvalget til at ændre den snævre definition af målgruppen, således at ordningen kommer til at gælde **personer, der på grund af en betydeligt og længerevarende eller periodisk nedsat funktionsevne har behov for særlig personlig bistand.**

Vi mener ikke, en sådan bredere formulering vil føre til misbrug af ordningen, idet det jo allerede af § 16b i loven fremgår at der både for den ansatte og arbejdspladsen er oplysningspligt om evt. ændringer i handicappets omfang.

For midler bevilget af Arbejdsmarkedsstyrelsen er LAP netop gennem en række interview i gang med at kortlægge:

- hvordan det at være ramt af en psykisk lidelse kan opleves som et psykosocialt handicap i forhold til arbejdsmarkedet
- hvilke former for tilpasning, støtte og kompensation personer med et sådant handicap mener at have brug for
- hvordan virksomheder kan tilpasse sig medarbejdere med psykiske lidelser og
- om der kan peges på særlige kvaliteter denne gruppe kan tilføre virksomhederne.

De fleste af de 36 personer, der indtil nu har medvirket i interviewene, vedkender sig deres vanskeligheder i forhold til arbejdspladsen som en form for handicap. Mange giver udtryk for, at handicappet ikke er permanent, men kan være midlertidigt, periodisk eller situationelt. Det kan f.eks. være særligt udtalt i perioder, hvor man i øvrigt har det dårligt, perioder med meget arbejdspress/stress eller koblet til bestemte situationer på arbejdspladsen, eksempelvis personalemøder eller pauser.

Handicappet beskrives også indholdsmæssigt vidtspændende, fra problemer med at indgå i det sociale og kollegiale liv, problemer med at skabe og bevare overblik over komplekse opgaver, problemer med at skabe balance mellem arbejdsopgaver og tid/kræfter, særlig følsomhed over for stress m.m.

For de fleste er fleksibilitet i forhold til arbejdstid og i forhold til opgaver et must for at kunne fungere på en arbejdsplads. Mange af de interviewede har også givet udtryk for et ønske om at kunne få tildelt en personlig assistent og har sat ord på, hvad de har behov for at en evt. personlig assistent kan bistå med:

- Flere savner én at tale med om ting, der er svære på jobbet.
- Flere kalder det, det de har brug for, en form for mentor-ordning eller coaching, og giver udtryk for, at problemer de har sloges med i lange tider, måske havde kunnet overstås hurtigere og mere smertefrit, hvis de havde haft adgang til en personlig assistent.
- Flere er inde på, at det sagtens kan være en kollega på arbejdspladsen, det skal ikke have noget med speciel uddannelse inden for psykiatri at gøre, men det er vigtigt, at ordningen er formaliseret, så der helt officielt er tid til det – og man kan gøre brug af ordningen uden dårlig samvittighed.
- Nogle udtrykker ønske om en personlig assistent på mere daglig basis – i form af sekretærhjælp eller lignende.
- Flere er inde på, at det skal være tydeligt, at den personlige assistent er ens egen hjælper og ikke arbejdspladsens. Ordet "ligeværdighed" går igen, det skal være en person, som skal levere hjælp til selvhjælp og støtte den enkeltes egen refleksion over arbejdstilrettelæggelse osv.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har der gennem de senere par år været gennemført forsøg med at udvide kompensationslovens målgruppe til personer med psykiske handicap. Forsøgene har imidlertid kun i meget begrænset omfang inkluderet personer med psykiske lidelser/psykosociale handicap. De i bemærkningerne nævnte eksempler på, hvad en personlig assistent skal kunne, rammer derfor ikke ret godt behovene for mennesker med psykiske lidelser/psykosociale handicap.

Personer med psykosociale handicap kan især have brug for personlig assistance til:

- at overkomme/påvirke de fysiske og organisatoriske rammer
- hjælp med stabilitet og fremmøde
- at bearbejde oplevelser med arbejdspladsen og kollegerne
- "åbne døre" i forhold til kolleger
- opnå fleksible arbejdstider og fleksibilitet i opgaveløsningen
- hjælp med at løse arbejdsopgaver i svære perioder
- daglig sekretærhjælp

Vi skal opfordre til, at det af bemærkningerne til lovforslaget kommer til at fremgå, at det skal være muligt at få ovennævnte former for bistand fra sin personlige assistent.